

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Resolvitur prima difficultas de institutione Baptismi,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

publicè promulgavit, dicendo Matthæi ultimò, *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.*

§. II.

Resolvitur prima difficultas de institutione Baptismi.

Dico primò: Sacramentum Baptismi fuit à Christo institutum ante ejus passionem.

3. Probatur primò: Christus ab initio prædicationis suæ baptizabat, ut testatur Scriptura Joan. 3. his verbis: *Venit Jesus & Discipuli ejus in terram Judæam, & illis demorabatur cum eis, & baptizabat, scilicet per Discipulos suos, ut ex ipso contextu satis intelligitur, & expressè docetur à Cyrillo libro 2. in Joan. cap. 57. Sed tunc Christus per Discipulos suos non baptizabat Baptismo Joannis: Ergo Baptismo suo, subindeque jam Baptismum suum instituerat, quandoquidem ejus usus necessario supponit ipsius institutionem. Major patet, Minor verò probatur primò ex Glossa super hæc verba Joan. 3. nam post verba relata subdit: *Baptizabat suo Baptismo, non eo quo baptizatus est, illud enim subit, ut esset via & præparatio.**

Secundò probatur ex Augustino Tractatu 13. in Joan. ubi sic ait. *Christus baptizatus baptizabat: non eo Baptismo baptizabat quo baptizatus est. Dat Baptismum Dominus baptizatus a servo, ostendens humilitatis viam, & perducens ad Baptismum Domini, hoc est ad Baptismum suum.*

Tertiò, Ipse Præcurfor Baptista Joan. 1. & Matth. 3. differentiam assignat inter suam Baptismam, & illum quo Christus baptizabat, quòd ipse in aqua, Christus verò etiam in Spiritu Sancto baptizaret: Ergo baptizabat Christus Baptismate diverso à Baptismo Joannis.

Quartò, Discipuli Joannis æmulationem conceperunt, & conquesti sunt, quod Jesus baptizaret, ut narratur Joan. 3. Ergo supponebant Christum non baptizare Baptismo Joannis; aliàs enim gaudij potius quàm æmulationis occasionem desumpissent, videntes quod Christus Baptisma Joannis approbaret, & clarum faceret.

Denique, Christus Joan. 3. dicitur baptizasse, per Discipulos suos, ut supra ex Cyrillo vidimus: Sed si Discipuli Christi baptizassent Joannis Baptismate, Christus dici non potuisset baptizare per suos Discipulos, sed potius ipse Joannes, utpote author illius Baptismi: Ergo Christus ab initio prædicationis suæ non baptizabat Baptismo Joannis, sed Baptismo proprio, subindeque illud tunc erat institutum ab ipso.

Dices, Baptismum quem tunc dabat Christus non fuisse Baptismum Joannis, neque suum, sed aliquid veluti simlachrum, sive præambulum ipsius.

Sed contra primò: Gratis omnino id fingitur. Secundo, Baptismus quo Christus baptizabat, erat in aqua & Spiritu Sancto, juxta Joannis prædicationem, Matth. 3. Ergo erat idem quòd nunc. Tertiò, Christus non venerat alias signas adducere, sed potius veritatem stabilire figurarum, ex quibus multa Baptismum Evangelicum præsignaverunt. Denique, nullus Baptismus alius à nostro, erat dignus tanto tamque excellenti autore, sicut erat Christus.

4. Probatur secundò conclusio: Baptismus secundum legem à Christo Domino institutus præponitur aliis sacramentis, & medio ipsius characteris, effectus aliorum sacramentorum in anima

recipiuntur: Sed Christus Dominus in nocturnæ ministravit Eucharistiam suis Apostolis, etiam initiavit ordine sacerdotali, ut declarat Trinitum sess. 22. cap. 1. Ergo prius Apostoli fuerunt ab ipso baptizati, subindeque Baptismus institutionem Christi fuerat institutus.

Confirmatur: Circumcisio fuit instituta ante omnia alia legis scripta sacramenta, nec ideo nisi circumcisis Agnum Paschalem edere: Et similiter Baptismus correspondens circumcisio ante Eucharistiam, Agno Paschali succedens institutus est, subindeque ante passionem Christi. Et licet Christus ejusmodi ordinem involvere potuerit, dando alia sacramenta Apostolorum dum baptizatis, nullum tamen fundamentum neque in Scriptura, neque in Traditione, nec in congruentia, imò per se videtur incongruum prius Apostolos fuisse Sacerdotes & Episcopos quam baptizatos.

Dices, Sacramentum Ordinis præsupponit sacramentum & characterem Confirmationis, tamen in hoc ordine dispensavit Christus, ordinando Apostolos nondum confirmatos, si quidem fuerunt solum confirmati in die Pentecostes, octavo die post Ascensionem Christi in caelum, in Spiritu Sancto visibiliter.

Respondeo cum D. Thoma infra quæst. art. 1. ad 1. in sacramento Confirmationis duntaxat multitudinem Spiritus Sancti, quam non erat congruum communicari ante Ascensionem & glorificationem Christi, juxta illud Joan. 7. *Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus*: unde Christus habuit specialem rationem dispensandi in ordine quem sacerdotum dicitur Confirmationem, ante suam passionem institui Apostolos sacerdotio; non habuit autem specialem aliquam rationem invertendi ordinem, quod dicit ad Baptismum.

Denique suaderi potest conclusio ex Patribus & Authoribus Ecclesiasticis, qui affirmant ipsum Christum suis manibus aliquos baptizasse, nam Enodius Episcopus Antiochenus, in Epistola quam lumen inscripsit, apud Nicephorum lib. 2. cap. 3. ait: *Christus manibus suis Petrum tummodo baptizavit, Petrus verò Andream, & filios Zebedæi.* Clemens apud Sophronium in Prato spirituali cap. 76. inquit: *Christus dicitur Petrum solum baptizasse: Petrus Andream, Iacobum, & Joannem.* Adait Euthimius Joann. Scribunt Apostolorum temporibus proximi, quod Christus Petrum ac Virginem Matrem baptizaverit. Item S. Vincentius Ferrerius sem. 1. serm. 1. post Dominicam in passione ait: *Joannes baptista & Virgo Maria voluerunt baptizari à Christo.* Denique D. Augustinus Tractatu 5. 17. dicit in Joan. nec non Epistolâ 108. explicans verba Christi ad Petrum: *Qui lotus est, non in digitis ut pedes lavet*, dicit Christum idcirco talia verba Petro dixisse, quia Petrus jam lotus erat per Baptismum: Ergo sacramentum Baptismi ante Christum institutum ante ejus passionem.

Dico secundò, Baptismum fuisse institutum quando Christus in Jordane baptizatus est.

Probatur ratione quam habet D. Thomas lib. 4. art. 2. Cum sacramenta ex sui institutione habeant quod conferant gratiam, tunc videtur ut quod sacramentum institui, quando accipit virtutem producenti gratiam: Sed hanc virtutem accepit Baptismus, quando Christus in Jordane baptizatus est: Ergo tunc fuit institutus à Christo. Major patet, Minor probatur primò ex D. Augustino

Augustino serm. 3. Dominica infra octavam Epiphaniae, in quo sic legitur: *Ex quo Christus in aqua mergitur, ex eo omnium peccata abluit aqua.* Secundo ex D. Ambrosio lib. 2. in Lucam cap. ultimo, sic loquente: *Baptizatus est ergo Dominus, non mundari volens, sed mundare aquas, ut abluta per carnem Christi, quae peccatum non cognovit, Baptismatis jus haberent.*

Dices cum Adversariis: Ex his & aliis Patrum testimoniis solum probari, quod Christus ex tunc aquis dederit in promissione vel destinatione, non vero in institutione, vim spiritualiter regenerandi: id est quod promiserit quidem institutionem Baptismi, siue destinaverit Baptismum postea instituentum, sed non quod illud ex tunc instituerit.

Sed contra: Si Christus tunc solum promississet Baptismum, siue aquam in futurum Baptisma designasset tantum, non vero ipsum Baptisma institueret, falso dixisset Augustinus: *Ex quo Christus in aqua mergitur, ex eo omnium peccata abluit aqua.* Non enim potuit aqua habere hunc effectum, antequam esset institutum Baptisma.

Deinde, Si ex vi praecise promissionis Baptismi facta à Christo, aqua posset dici acceptisse jus Baptismatis, & virtutem omnium peccata abluendi similiter cum Matthaei 16. & 18. Christus promittit Apostolis potestatem clavium dicens: *Quaecumque alligaveritis super terram, &c.* dici possent Apostoli accepisse illam potestatem, siue jus & virtutem remittendi peccata, quod tamen est falsum, quia tunc solum acceperunt eam de facto, quando Joannis 20. dixit eis Christus: *Quorum remiseritis peccata, &c.* Similiter sequeretur ex eadem Adversariorum responsione, ex tunc aquam jus Baptismi & vim sanctificandi accepisse, quando Joannes Baptista antequam baptizaret Christum, praenunciavit de eo Matthaei 3. *Ille vos baptizabit in Spiritu Sancto*: talis enim promissio fuit divina, quia nomine Dei facta.

Probat secundò conclusio: Nullum habent fundamentum Adversarij, ad asserendum Christum potius post suum baptismum, quam in ipso, sacramentum Baptismi instituisse, aliunde verò congruentia saltem non desunt, ad docendum e contra talem institutionem factam fuisse in Jordane, quando Christus à Joanne baptizatus est: Ergo ita potius dicendum. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. In primis totum fundamentum Adversariorum sunt illa verba Christi ad Nicodemum: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* & missio statim postea facta Discipulorum ad baptizandum: illa autem verba non magis probant, quando prolata sunt à Christo, institutum fuisse sacramentum baptismi, quam ista Christi ad Discipulos & Judaeos: *Nisi manducaveritis carnem filii hominis, &c.* probent ex tunc institutum fuisse Eucharistiam; in quorum tamen prolatione certum est non fuisse institutum tale sacramentum. Quod verò Christus statim post eorum prolationem Discipulos miserit ad baptizandum, probat quidem Christum debuisse ante illam missionem instituisse sacramentum Baptismi, sed non probat, quod potius post suum Baptisma, quam in ipso illud instituerit: Nullum ergo est fundamentum opinionis adversa.

Quod verò saltem congruentia non desint, patet primò, quia mysterij Trinitatis confessio pro forma Baptismi tradita est: in Baptismo autem Christi, tale mysterium declaratum fuit;

Tom. V.

vox enim Patris audita est, Spiritus Sanctus in specie columbae apparuit, & ipse Christus in propria persona adfuit. Secundò, quia tunc indicatus fuit Baptismi effectus, per apertionem coelorum; significabat enim hac apertio, Baptismum esse veluti clavem coeli, & de sacro fonte animas in caelum immediatè evolare posse: Ergo congruè dici potest, sacramentum Baptismi tunc fuisse institutum.

Præterea, sicut non immediatè per mare rubrum, sed per Jordanem, in terram promissionis Judaei ingressi sunt: ita congruum fuit, Christum in Jordane Baptismum instituere, ut denotaret ex aquis Baptismatis dari transitum immediatum ad promissam coeli patriam. Itaque secundum hanc probabilior opinionem, institutio Baptismi facta est anno 15. imperij Tiberij Caesaris, ætatis Christi anno circiter trigésimo, & ut communiter existimatur, die sextâ Januarij, quâ Epiphaniam celebramus. Unde S. Maximus homil. 1. de Epiphania: *In hac (inquit) festivitate sicut relatu paterna traditionis instrumur, multiplici est nobis festivitate latandum. Ferunt enim hodie Christum Dominum nostrum, vel stellâ duce à Gentibus adoratum, vel in vivarium ad nuptias aquas in vinum vertisse, vel suscepto à Joanne Baptismate, consecrasse flumina Jordani, suumque simul purificasse Baptismam.*

§. III.

Solvuntur objectiones.

Contra primam conclusionem in primis objectionibus possunt testimonia D. Leonis, Ruperti, & aliorum sanctorum Patrum, qui docere videntur, sacramentum Baptismi non fuisse à Christo institutum, nisi post ejus Resurrectionem.

Sed ad hæc facile respondetur, vel illos sanctos Patres id solum obiter & dum aliud agerent dixisse, ac proinde non mirum, si hac in re minus probetur eorum sententia. Vel solum voluisse Baptismum ante Resurrectionem Christi non fuisse institutum, quantum ad obligationem illud suscipiendi, vel quantum ad plenam ejus efficaciam, quia ante Christi Resurrectionem, Baptismus nec fuit in præcepto, nec habuit virtutem aperiendi januam coeli, cum talem virtutem non nisi per passionem Christi habuerit.

Objicies secundo: Forma Baptismi non fuit data Apostolis nisi post Resurrectionem, cum Christus dixit illis Matthaei ultimo, *Omnes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.* Ergo Baptismus ante non fuit institutus.

Respondeo negando Antecedens: forma enim Baptismi ante passionem Christi jam erat instituta, & Apostolis tradita in privato, licet nondum in publico.

Objicies tertio: Baptismus suam virtutem habet à passione Christi: Ergo ante illam institutus non fuit.

Confirmatur: Augustinus Tractatu 15. in Joannem asserit quod de latere Christi sacramenta Ecclesiae fluxerunt: Ergo ante passionem Christi non erant, subindeque nec Baptismus.

Ad objectionem respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam: nam quando baptizatus est Christus, passio illius jam erat inchoativè, tum quia omnis poenaltas quam Christus toto vitæ suæ decursu pertulit, fuit quædam passio, & dispositio ad ultimam passionem, quæ morte ipsius consummata fuit. Tum etiam

P

quia